

Dünür

Hasan EJDERHA

“Kızı zayı mi ettik yoksa?” dedi kendi kendine.

İçinden söylediğini düşünmüştü aslında.

Birden kendi sesini duyunca, kelimelerin dudaklarından döküldüğünü fark etti. Her hatırlayışında olduğu gibi, gene içinde bir yerlerin yandığını hissetti. Adımlarını biraz daha hızlandırarak: “Ah hatun ah!” dedi, kızının evliliğinde karısının etkisini düşünerek.

Aslında kendisi, sonuna kadar diretmişti.

“Etme hatun, bu adamlara kız verilmez! Kızımız esir gibi olur onların elinde; oğlanı desen aptalın teki; o akıllı biri olsa neyse...” demişti.

Fakat karısı:

“Yapma bey, kız bir gün görsün. Mürsel Ağa buraların en zengin adamı. Onlarla dünür olmak, oğullarına kız vermek buralarda herkesin can attığı bir şey değil mi? Bak bu şans benim kızıma güldü. Kurbanın olayım. Bu kapı geri tepilmez. ‘He!’ de, çocuk kurtulsun, bir gün görsün kızım.” demişti.

İçine sinmeye sinmeye kabul etmişti; ama bu kadar kötü olacaklarını da düşünememişti doğrusu.

Önünde uzanan, kıvrıla kıvrıla karşı tepeden aşan yola baktıktan sonra “Biraz daha hızlanmak gerek!” dedi.

Mürsel Ağalara en son gittiği günü hatırladı. Hatırladıkça içinin bir yerlerinin yanması bu hatırlayıştan kaynaklanıyordu. Kızını Mürsel Ağalara gelin verdikten üç ay falan sonraydı. “Bu taraflara gelmişken kızı da bir göreyim bari!” diyerek, Mürsel Ağalara varmıştı. Bahçe kapısından girerken, neden ürktüğünü bilememişti bir türlü. Bahçenin bir köşesinde, hemen binanın duvarına yakın bir yerde çalışıyorlardı. Damadı kazıyor, Mürsel Ağa ve karısı Hayriye, bir şeyleri tarif ediyorlardı. Yanlarına varıp selam verdiğinde, Mürsel Ağa sadece: “Ne o dünür, sen ne geziyorsun buralarda?” demişti. Eve çıkarıp misafir etmek bir yana, yanlarına birisi mi geldi, gelmedi mi, unutup gitmişler, yüzüne bile bakmamışlardı. Damadı, babasından korkusundan bir “hoş geldin” bile diyeme-

miş, alık alık yüzüne bakmıştı. Bir süre sonra geldiğini pencereden gören kızı, merdivenden hızla inip yanlarına yaklaştığında, ürkek bir maral gibi yavaşlamış, babasından tarafa bile geçmeden kaynanasının yanında durarak: “Hoş gelmişsin baba!” diyebilmişti; ama o, kızının bakışlarından, kızının nasıl özlediğini, babasının gelişinden ve babasını görmekten ne kadar mutlu olduğunu anlamıştı.

İşte bugün de torunu olduğunun haberini alıp, o tarafa doğru giderken, iki yıldır gitmediği o eve gitmek acı veriyordu. Kızının kucağında minicik, yumuk yumuk elleri ile torununu hayal edip, onu göreceği anı düşündükçe, adımları heyecanla hızlanıyor, kızının kayınbabası ve kaynanası ile karşılaştığı ve yine karşılaşacağı anı ve tepeden bakan hâllerini düşündükçe, adımları yavaşlıyordu. Adımlarının yavaşladığı anda da o, içinin bir yerlerinde nükseden acı, daha önce hissetmediği kadar ağır bir şekilde artıyordu.

“Ah kızım, kim bilir sen neler çekiyorsun. O burnu büyük, herkese havadan bakan insanlar, kim bilir sana neler ediyorlardır. Ah benim güzel kızım. Yavru ceylanım, zayı mi ettik yoksa seni? Şimdi senin yavru ceylanı oldu, maral kızım benim. Sabır her şeyin ilacıdır. Bilirim ki, sen de sabırlı bir kızsın hamdolsun” diyerek yürürken, içindeki acı, o kadar arttı ki, bir an sendeleyince: “Bir yerlere otursam mı?” diye geçirdi içinden. Anlayamamıştı neler olduğunu. Hem anlıyor gibiydi, hem de kendinde değildi sanki. Bir ara, sağ kolunun üzerine başını koyup yere uzandığını hissetti mi, düşündü mü bunu da anlayamadı. Ama yüzünde serin çimleri hissetmiş gibi geldi sanki. Yürüyor muydu ne? Dağlara doğru baktı. Orman içinden geçerek, kendisini kızı ve torununa götüreceği olan yolu seyretti. Yürüyordu. Evet, işte her şeyi görebiliyordu. O zaman yerde yüzüstü yatmıyordu. “Öyleyse bu çimlerin yüzüme temas eden serinliği de ne oluyor?” diye düşündü.

Bir an önce varıp torununu ve kızını görmek istiyordu. Adımlarını daha da hızlandırarak yola koyuldu ya da öyle hissetti.

Yol, sık çam ormanları içinde bir görünüp bir kaybolarak, yaklaşık yarım saat sürecek bir tırmanıştan sonra aşacağı tepeye doğru uzanıyordu. Yolun, orman içinde bir görünüp bir kaybolarak oluşturduğu güzellik kadar da, çam ormanının yeşil denizi hoş görünüyordu gözüne. “Oldum olası seyretmeye bayılırım ormanı!” diye geçirdi içinden. Hele ormanın, Sır Barajı’nın kıyısına kadar inen kısmı, baraj gölünün suyu ile buluşunca, suyun içine yansıyan ormanla birlikte daha hoş bir manzara ortaya çıkarıyordu.

Evden ilk çıktığı saatlerde daha da güzeldi görüntü. Karşı dağlar ve dağların göğsünü yeşile boyamış ormanın aynısı bir de baraj gölünün içinde var gibi hissettiriyordu yansıma. Dolayısıyla insanın içine coşkun bir haz ve yaşama sevinci veriyordu.

Onu uzaktan seyreden birisi, kendi kendine hareketler yaparak konuşan bir deli sanabilirdi. Ama bu hâli, en sevdiği hâliydi. Yol yürürken düşünmek, kafasına takılan meseleleri içindeki başka birisi ile istişare etmek, en sevdiği şeydi.

“Keşke hatunu da alsaydık, onun da hakkı değil mi kızını ve torununu görmek?” diye geçirdi içinden ama yapamazdı. Biliyordu ki ikisini de aşağılayacaklar, tepeden bakacaklardı. “Niye geldiniz?” diye soracaklardı belki de. İnsanın insana asla yapmayacağı bu davranışı göstereceklerinden emindi. Aslında bir nevi kendini kurban etmiş; “Onların aşağılayıcı davranışlarıyla ben karşılaşayım. Nasıl olsa alıştım” diye düşünmüştü. “Hele bakalım hatun. Ben bir gidip geleyim. Size hayırlı haberlerini getireyim inşallah. Sonra kızı çağırırız, torunun evine gelir fena mı?” diye karısını ikna etmişti. Aslında ikna ettiğini sanmıştı. Kadıncağız durumu bildiği için fazla üstelememiş: “Allah kerimdir bey, hele sen bir git gel hayırlısıyla” demişti.

Karısının için için yandığını, kızını, o eve gelin vermekten ne kadar pişman olduğunu biliyordu. Ne karısı bunu itiraf edebiliyor ne de kendisi bu durumu onun yüzüne vuruyordu. Asla böyle bir şeyi yapmaz ve karısını üzemezdi. Bu başına gelenlere, Allah’ın bir takdiri olarak bakıyordu. Olan olmuştu. Evet, çok kötü bir aileydi dünürleri. Kızlarını sevip saymadıklarını da biliyordu. Zaten onlar kimseyi sevip saymazlardı ki; varsa yoksa mal mülk ve paraydı tek bildikleri.

Küçük kızı Elif’in o gün erkenden kalkıp hazırlanması, bahçeden çiçekler koparıp, ablasını ve bebeğini görmek için heyecanlanması bir türlü gözlerinin önünden gitmiyordu. “Güzel kızım benim. Minik yavrum. Seni zayi etmeyiz inşallah. Allah hayırlı gelecek nasip etsin” derken, sadece dudakları kıpırdamıştı.

Ömrü hayatında çok yol yürümüştü; ama hiç bu kadar acı çekerek yürüdüğü bir yol olmamıştı. Ne gitmek istiyor, ne de gitmeden edebilirdi. Derin bir nefes alıp verdi. “Kızım ve bebeğinin sağlığı yerinde olsun da başka bir şey istemem. Her iş yoluna girer. Rabbim insanlara taşıyamayacağı kadar ağır yük yüklemesin. Bu da bize takdir ettiği yükür zahir. Başımız üstüne; taşırız. Şikâyet haddimize mi, bize şükretmek düşer. Binlerce şükürler olsun verdiğine vereceğine.”

Burnunun yan taraflarında bir yerin kaşındığını hissetti. Kaşımak için sağ elini oraya götürmek istedi, götüremedi. Sağ elinin ucuna ağır bir kütüğe bağlanmışlardı sanki. Evet, evet öyle hissetmiyor, kütüğü görüyordu; sağ elinin ucuna bağlanan ve elini kaldırmasına izin vermeyen kütüğü görebiliyordu. Şaşırdı; hayretler içinde kaldı. Bu da nenin nesiydi şimdi? Kim? Ne için koluna bağlandı kütüğü? Elini kullanmasına izin vermemek için olsa elini bağlayıverirler, olur biterdi. Elini kütükten kurtarmak için zorlayınca, sağ bacağına bir yerler-

de bir kıpırdanma hissetti. Kıpırdanmanın olduğu yerde ne vardır diye bakmak istemesiyle de kendine gelmeye başladı.

Sağ eli, sağ bacağının üstünde, hafif yanı üstüne olmak üzere, boylu boyunca yatıyordu. Kolunu altından çekmeye çalıştı ilkin; ama bu doğrulmadan olmazdı. Anlaması gecikmedi ve aceleyle yerinden doğruldu. Olduğu yerde ayaklarını toplayarak oturduğunda sağ kolunun iyice uyuşmuş olduğunu hissetti. Daha doğrusu kolunu hissedemedi. Kollarını ovuştururken düşündü; az önce yürürken neler düşündüğünü düşündü. Hepsini de hatırlıyordu. Ancak düşünürken baktığı, seyrettiği yerler de aklına geldi. Önündeki yola baktı tekrar. Karşı ormanın içinden kıvrım kıvrım uzayan yol, ormanın içinde bir görünüp, bir kayboluyordu. Az önce o yolun birazını katettiğini ve oralardan giderken neler düşündüğünü, nereleri seyrettiğini hatırlayınca daha da şaşırıldı. Hiç anlam veremedi olanlara. Ayağa kalktı. Aceleyle yola koyulması gerektiğini düşündü. Hızlıca yürümeye başladığında azıcık başının döndüğünü hissetti ama kendisini rahat hissediyordu.

Biraz yürüyüp ormanın içine doğru ilerlediğinde iyice rahatlamıştı artık. Başının dönmez olduğunu hissetti kendini yoklayınca. Bir an gittiği yer, karşılaştığı insanlar aklına gelince tepeden tırnağa vücudunu bir huzursuzluğun kapladığını hissetti. Yine onları düşünürse rahatsızlanacak, yolu yürüyemeyecekmiş, hatta düşüp oracıkta kalacakmış gibi bir his kapladı içini. “Amaaan! Ben kızımı bilirim; bir de torunumu. O suratsız, uşak kılıklı damat bile ilgilenmez beni. Atasını bilmeyenden hayır mı gelir? Mürsel Ağa’ya bile hayır gelmez, köle gibi yetiştirdiği o evlattan... Kimseye aldırmayacağım. Ne derlerse, ne ederlerse etsinler. Ben gider kızımı görürüm. Torunumu kucağıma alırım. Artık birkaç ay sonra da eve davet ederiz. Hatun da kızını ve torununu gördü mü eyvallah. Benim neme lazım herkesin tepeden bakması; neme lazım misafir bilmezliği; adam olan adam gibi davranır ancak. Herkes kendi yüreğinin gününü görür. Mürsel Ağa’ya da Allah öyle bir yük yüklemiştir. (Allah muhafaza.) Gene de yardımcısı olsun Yaradan. Adının ve kalıbının adamı olamamaktan korusun yüce Allah.”

Tepeyi aşınca, Mürsel Ağa’nın: etrafı taş duvarla çevrili, bahçe içindeki, evi görünürdü. Bunu bildiği için daha bir hızlandı. Tepeyi aşınca da epey yolu vardı; ama varacağı yer görününce, insanın hedefine varmış gibi olacağını biliyordu. Dünürünü düşünerek: “Bu aile neden böyle ki? Ayıp değil mi, insan gelininin ailesine, dünürüne böyle mi davranır? Dünürlük bir yana, evine misafir geliyor be adam! Misafir Allah içindir. Böyle insanlık mı olur?” diye düşündü ve kahroldu yeniden.

Aklına babası geldi. On üç, on dört yaşlarındayken: “Artık sen büyüdün; karşıdan birisi gelince selam vermelisin!” demişti. O kadar heyecanlanmış ve sevinmişti ki, hemen yola çıkıp bir o tarafa, bir bu tarafa yürüyüp, selam ver-

mek üzere karşılaşacağı birilerini aramış durmuştu. Nihayet karşıdan birkaç kişinin geldiğini görünce, sevinçten ve heyecandan tir tir titremiş, adamlar yanına gelince de, dikkat ve saygı ile: “Selamünaleyküm!” demişti. Adamlar kendisine dönerek: “Vayyy! Sen selam veriyorsun ha? Senin kaç kırık boyun var da selam veriyorsun! Adam mı oldun aslanım?” diye alay etmişlerdi de, ağlamaklı bir şekilde babasına varıp, durumu aktardığında babası: “Oğlum ben sana, insanlara selam ver dedim. Esas adam olamayan, insan olmayan onlar; sen hiç üzülme! Karşılaştığın her insana da, Allah’ın selamını vermeyi ihmal etme!” demişti. “Rahmetli babam ne bilge adammış. Mürsel Ağaların şu bize ettiğini görse, kim bilir neler söylerdi? Babam haklı söylemiş. Biz de adam olanlara selam verir, adam olanlarla konuşur, adam olanlarla ahbablık ederiz Mürsel Ağa: Senin adam insan bilmezliğin sana, benimki bana” diye düşündü çaresizce.

Çocukluğunu hatırlayınca, daha da kırıldı Mürsel Ağa’ya. Hâlbuki çocukluktan kalma bir tanışıklıkları vardı. Arkadaşlık diyemiyordu. Çünkü hiçbir zaman arkadaş olamamışlar, hatta Mürsel’in kimseyle arkadaş olamayacağını, daha o yıllarda anlamış, bunun için çaba bile harcamamıştı. Tebessüm ederek hatırladı o günleri. O güne ait bazı önemli hatıraları aklına gelince, “ne kadar medenileşmiş günümüz gençleri!” demekten kendini alamadı. “Herhâlde tek medenileşemeyen şu bizim Mürsel Ağa’dır” dedi gülümseyerek.

O yıllarda; bir köyden başka bir köye bir iş için, ya da bir akrabasını ziyaret etmek için gelen çocukların, tekrar köyelerine dönerken vay hâline. Köye girerken hiç kimse kimseye bir şey yapmazdı; ama dönerken, hemen yolunu keserler ve: “Gel bakalım lan dövüşüyorsan!” zavallı yabancı çocuk: “Hayır ben dövüşmek, kavga etmek istemiyorum! Ne yaptım ki ben size? Etmeyin, yapmayın demesi hiç çare değildi.” Kesinlikle tartaklayıp gönderirlerdi. Aynı çocuklar da diğer köye gidince, aynı tartaklanmayı ve korkuyu yaşarlardı tabii olarak. Elbette bu her köyde, bir elin parmakları kadar haylaz çocukların birbirine yaptığı eziyetten öte bir şey değildi. Hâlbuki her çocuğun, bir şekilde diğer köye gitmesi gerekecekti. Bu mecburi gidişler, ya o köyde bulunan bakkala alışveriş için; ya demirciye, ya bıçakçıya veya bir akrabaya olurdu. Bunları düşünürken, Mürsel Ağa’yı hem de birkaç kere bu zulümden kurtardığı dün gibi aklındaydı.

Mürsel Ağa’yı, çocukluğundan tanınmasının sebebi, ayrı köylerde oturuyor olmalarına rağmen, bahçelerinden birisi onlarla komşuydu ve bu komşuluk dolayısıyla, anne ve babaları bahçelerinde işlerini yaparken, Mürsel ile birkaç kere karşılaşmış, sapan ile bıçak, topaç ile sapan çatalı gibi takaslar yaptıkları olmuştu.

Çocukluğunda Mürsel Ağa’yı köy çocuklarının zulümlerinden kurtarması ise, bir iş için, Mürsel’in köyelerine gelmesi idi. “Ne gelişti ama!” diye geçirdi içinden ve alayla karışık gülümsedi. Diğer çocukların gelişi gibi yaya falan değildi. Öteden beri gösterişe meraklı olan bu aile, çocuklarını da at ile göndermişlerdi. Köye girişinde Mürsel’i görmüş, “heyy sen bizim bahçe komşusunun

oğlu Mürsel değil misin?” diye sormuştu. O da atı durdurarak: “He benim. Sizin muhtarda babamın bir alacağı varmış onu almaya geldim” demişti. Onunla bir iki laf ettikten sonra oyununa kaldığı yerden devam etmişti. Neden sonra köyün haylaz çocuklarının, yolda aşağılayıcı, azar ve bağırışlarını duyunca, sadece merak ederek yanlarına vardığında bir de ne görsün. Çocukların ellerinde çubuk, ara sıra Mürsel’in bacaklarına, sırtına, başına vurarak: “Sen hangi köylüsün lan? Bu at senin mi? Koşumlarına bakılırsa siz zenginsiniz anlaşılın. Hadi insene zengin çocuğu dövüşelim. Korkak mısın yoksa?” gibi sataşmalarla, korkudan deliye döndürmüşlerdi Mürsel’i.

Mürsel’i tanıyınca dayanamamıştı. Tanıdığı bir çocuktü. Arkadaşı bile sayılırdı. Öteden beri hiç hoşlanmamıştı; çocukların başka bir köyden gelen bir çocuğa yaptıklarından ama bu zamana kadar ses de çıkaramamıştı. Fakat bu başkaydı. Tanıdığı bir çocuk ve canını çok acıtıyorlardı. Çünkü Mürsel; hem canının yanmasından, hem de korkudan ağlıyor ve gözlerinden boncuk boncuk yaş dökülüyordu. Bu arada da kurnazlık edip atı hızlıca sürmeye çalışıyordu; ama çocuklar da kendisine kurnazlıkta pabuç bırakacak çocuklar değildi. Birisi atın yularını sıkı sıkıya kavramış ve atı kontrollerine almışlardı. Dolayısıyla, atın üzerindeki sadece ağlamak ve yalvarmak kalıyordu ki, zaten bunu Mürsel çok iyi yapıyordu ama ne çare; çocuklarda acımanın zerresi yoktu.

Aslında çocuklardan kendisi de korkuyordu. Çocuklarla aynı köylü olduğundan ve onlardan birkaç yaş küçük olduğundan dolayı, kendisine merhamet edeceklerini de biliyordu. Emin olmasa da hissediyordu bunu. Hatta merhamet etmeseler, kendisini de dövseler bile çocukları eve varır varmaz şikâyet edeceğini, çocukların bildiğini de biliyordu. Ayrıca bundan çocukların korkacaklarını da biliyordu. Atın yularını tutan çocuğu kararlı bir şekilde göğsünden iterek yuları kavradı. Yere düşen çocuğun “ne oluyor?” demesini kendisinin kararlı sesi bastırdı.

“Bırakın bakalım çocuğu! Bu çocuk benim arkadaşım. Bizim yayla bahçeden komşumuz. Bizim köye gelmiş ve siz onu dövüyorsunuz. Ben sizin bir arkadaşınızı dövsem siz ne yaparsınız? Hadi bakalım, gidin buradan!”

Çocukların hiç itiraz etmemelerine kendisi de şaşırmadan edememişti. Artık, atlı çocuğu sıkıştırmış olmaktan sıkılmış da olabilirlerdi. Belki de artık onu serbest bırakmak üzereydiler ama bu, Mürsel’e kurtarıcısı edasıyla bakmasına engel değildi. Hem tanıdığı bir çocuğu haylazların ellerinden kurtarmış olmaktan, hem de bahçelerinde tekrar karşılaştıklarında, bu bir adım önde olmak ve Mürsel’in kendisine minnet borcu olması demekti. En azından Mürsellerin köyüne gittiğinde, başına böyle bir şey gelirse, Mürsel de aynı şekilde kendisine sahip çıkardı. Atın yuları elinde, kısa bir süre içinde bunları düşünürken, Mürsel’in atın yularını sıkıca çekip, atı dörtnala sürerek, “sağ ol!” bile demeden uzaklaşmasına hayret etmiş, “bu ne biçim çocuk? Adam bir -sağ ol- der. İki

kelime eder” diye mırıldanmaktan kendini alamamıştı.

Mürsel’i, yayla bahçedeki büyük dut ağacında kuş avladığı bir sırada yanına vardığında: “Git başka yerde kuş avla. Sizin kendi dutunuz yok mu?” dediğini hatırlayınca yüzü ekşimişti. Hâlbuki hayatında hiç kuş öldürmemiş, kuşları sadece seyreden, ötüşlerini dinleyen bir çocuktuktu. Yüzünün bu ekşimesi, aslında Mürsel’den kendisine pek arkadaş olmayacağını da işaretliydi. Zaten yüzü de bunu anlamış olmasından dolayı ekşimişti.

O yılları hatırlayınca; bugünkü Mürsel Ağa, çocukluğunda tanıdığı, bahçe komşularının oğlu, birkaç kere çocukların elinden aldığı ve bir keresinde; tam yılan sokacağı sırada canını kurtardığı ama hiçbir zaman için, kadir kıymet bilmeyen o çocuğun büyümüş hâliydi. “Bu çocukluğunda da böyleydi. Hiç kendisinden başka bir çocuğun çok iyi bir sapanı, topacı olsun istemez ve delice kıskanırdı. Çok acımasızdı da. Hele hayvanlara, kuşlara, böceklerle karşı ne günahlar işlemişti. Kuş, kurbağa, yengeç, kedi, ne görse öldürürdü bu çocukken” diye geçirdi içinden.

Mürsel’in on altı, on yedi yaşlarındaki hâli aklına gelince, birden tiksindi. O yıllarda, civardaki bütün köylerden hangisine gelse, çocukların korkarak kaçıştıkları bir deli vardı. Deli Mustafa... Aslında sevimli bir deliydi Mustafa. Kimseye bir şey de yaptığı yoktu. Lakin, bazı çocuklar birkaç kere taşlamış olacaklar ki, çocukları görünce, çocuklar tarafından taşlanma, sıkıştırılma, tartaklanma gibi bir şeye maruz kalmadan, kendisi erken davranıp, çocukları kovalama gibi bir çıkar yol bulmuştu. Çocukları kovalayınca da bir şey olduğu yoktu aslında. Çocuklar gülüşerek; oraya buraya kaçışırlar, Deli Mustafa da yoluna giderdi. Ancak bazı zamanlar, çocuklardan birisi bir taş atıp canını falan yakarsa çıldırır, yakaladığı çocuklara tokat falan atar, hele kendisine taş atan çocuğu tespit etmişse; sapanına bir taş koyarak, canını yakan çocuğun canını da kendisi yakardı. Tabii olarak, bazı zamanlar ölçüyü kaçırdığı da olurdu Deli Mustafa’nın.

Bütün köy çocukları Deli Mustafa’yı görünce kaçarlardı. Ama Deli Mustafa da Mürsel’i görünce kaçıp, böğürtlen dikenlerine aldırmandan bükün içine girer saklanırdı. Çünkü çok acımasız bir çocuktuktu Mürsel ve Deli Mustafa’yı yakalar keyfi olarak döverdi. Onun ağlamasından, kendisine yakarmasından zevk alırdı âdeta... Köyün çocukları Deli Mustafa’dan ne kadar korkarlarsa korksunlar. Ondandır ne kadar çekinip, kaçarlarsa kaçsınlar. Hatta çocukların çoğu, en az birdefa Deli Mustafa’ya yakalanıp dayak yemiş olmalarına rağmen, yine de o’nu severlerdi. Artık köyde bir tabir hâline gelmişti Mürsel’in Deli Mustafa’ya yaptığı: “Deli Mustafa’dan çocuklar kaçır, Deli Mustafa da Mürsel’den.” Ama bu tabiri söylerken, kimse bundan zevk almaz ve herkes Mürsel’in bu yaptığından nefret ederdi. Bu söyleyişi Mürsel’i aşağılamak için kullanırlardı.

Kimi yerleri tozlu; sonra ansızın çayırıların kapladığı, Mürsel Ağa'nın evine doğru inen yolu daha bir acele ile yürürken, dudaklarında acı bir gülümseme belirdi. "İşe bak bütün yolu şu gereksiz Mürsel Ağa'yı düşünerek bitirdik!" dedi.

Tepeyi aşıp, Mürsel Ağa'nın bahçe içindeki evini görelî epey olmuştu. Yol bir türlü bitmek bilip de, kendisini eve ulaştırmıyordu. Acele ettikçe daha da uzaklaştığını hissediyordu evden. Biraz yorulmuş olduğunu, bacalarının ağrıldığını hissetti. "Eee yaşlanıyoruz. Hâlbuki ne yollar yürürdüm ben; Göksun, Andırın, Kadırlı ve Haruniye'ye, Hatta Adıyaman'ın köylerine kadar yaya gidip; elma, erik yükleyerek, buğday değiştim. O yolların hepsini günlerdir yürüdü bu ayaklar. Yorulacak elbette. Bir gün gelecek hiç yürüyemeyecek belki de. Allah hayırlı ömürler, sağlık sıhhat nasip eder inşallah. Elden ayağa düşürmesin; namerde muhtaç etmesin. Merde de muhtaç etmesin" diye geçirdi içinden.

Gene Mürsel Ağa aklına gelince, ona hayıflanmaktan gına geldiğini hissetti, ama kendi kendine de konuşmadan edemedi. "Ah Mürsel Ağa ah! Ne olurdu, insanları parası, pulu ve malına göre değerlendirmesen de; madem akraba olduk, ahbap da olsaydık. Benden yaşlısın! Artık bize torunlarımızı sevmekten, onlar için dua etmekten gayrı zevk mi kaldı! Şöyle bir gelsen; evden kalın döşekler taşıtıp, seni evin önündeki koca çınarın gölgesine oturtsam; koçu kestirsem; yayık ayranını külek ile koysak bir tarafa; bir tarafa ateşi yaksak. Çocuklarımız torunlarımız etrafımızda dolaşsalar..."

İçî sıkıldı birden. Hatta kendi kendini fena şekilde kınadı. Mürsel Ağa'ya yakarıyormuş, ona eyvallah ediyormuş gibi hissetti birden. "Amaaan! O beni tanımaz değer vermezse, ben de onu tanımam. Ama benim mecbur olduğum "Yaradan'dan ötürü yaratılanı sevmek; o kadar. Rabbim gerisini affetsin!" dedi çıktığı işin içinden.

Sanki ömrünün en önemli kararını vermiş gibi rahatladığını hissetti. Başını kaldırıp Mürsel Ağa'nın evininin Demir doğramadan yapılmış ve kahverengi üstüne yeşil çizgilerle boyanmış, bahçe kapısını görünce de sevinci bin kat arttı. Yolu bitirdiğine mi, kızını ve torununu göreceğine mi sevindi ayıramadı. "Aha geldik! Şimdi, kızımı da, torunumu da göreceğim. Şükürler olsun" dedi. Fakat içinin bir yerlerinde, bir hüüzün sağanağı bir miktar canını acıtıyor, sevincinden kekremsi bir haz alıyordu.

Bahçe kapısına doğru iyice yaklaşınca oraya buraya kümelenmiş, kimisi kendine oturacak bir yer bulup oturmuş, kimisi ayakta bekleşen kalabalık dikkatini çekti. "Allah Allah ne ola ki? Bu kalabalık da nenin nesi? Mürsel Ağa torununun doğması şerefine yemek veriyor desek, hem bizi de çağırırdı, ayrıca o, kimseye ve hiçbir şeyin hatırına yemek falan da vermez. Hayırdır inşallah!" dedi.

Dışarıda bekleşen kalabalığa selam verdikten sonra bahçe kapısından girip, içeride cenaze arabasını görünce irkildi birden. “Mürsel Ağa'nın anası vefat etti her hâl! Epey yaşlanmıştı kadıncağz. Doksanını geçeli çok oldu yanılmıyorsam. Zavallı kadıncağz! Hiç de iyi bakmadılar kadına. Ne iyi bir nineydi. Kimsenin hatırını kırmazdı. Torununun çocuğunu gördü mü acaba? Torunum dün doğduğuna göre, görmüştür belki de. Yüce Yaradan'ın işine bak. Senin hikmetinden sual olmaz Allah'ım. Birini dünyaya getiriyor birini alıyorsun” diye, aklından geçirdi cenaze arabasına yaklaşırken.

Cenaze arabasının hemen yanında, Mürsel Ağa ile karısını gördü. Köylülerden birkaç kişi de yanlarındaydı. Ama ne Mürsel Ağa annesi vefat etmiş gibi görünüyor, ne de karısı Hayriye kaynanası vefat eden biri gibi duruyordu. Yakını ölen biri ile uzaktan yakından bir alakaları yoktu.

Yanlarına vardığında, daha ne olduğunu anlamadan, Mürsel Ağa, kendisinin işi dışındaki her işi ciddiye almayan, onu tanıyan herkes tarafından malum, tepeden bakan hâli ile: “Hah sen iyi geldin. Biz de tabutu indirmedi, senin bugün geleceğini öğrenince. Cenaze arabasının parasını ben öderim. Bildiğin gibi bizim mezarlık aile mezarlığı. Ailede herkesin mezarı da, yaşayanlar dâhil yapılmış durumda. Başın sağ olsun! Torunun iyi, kaygılanma. Hele sen cenazeyi götür defnedilsin; torunu sonra görürsün. Ne gelir elden. Allah anasının ömrünü çocuğuna vermiş demek ki. Cenaze arabasının sürücüsüne işaret ederek, “Hadi ne duruyorsunuz! Cenaze beklemez! Vakit kaybetmeden toprakla buluşturmak lazım. Allah rahmet etsin!” diyerek eve doğru yürüdü, sonra da merdivenlerden çıkıp gitti.

Yığılıp kalmıştı olduğu yere. Bir sürü uğultular duydu. Karartılar gördü. Hiçbirine anlam veremedi. Sanki kendinde gibiydi ama ne olduğunun, kendisine neler olduğunun bir türlü farkına varamıyordu.

Köylüler ve yakın akrabaları, komşuları, cenazeyi defnettikten sonra kendisini bir yere oturtmuşlardı. Bir süre sonra, önünden geçen karartılar belli belirsiz insan şekline dönmeye başlamıştı. Artık duyduğu sesleri de ayırt edebiliyordu. Ama hâlâ ne olup bittiğine dair hiçbir şey anlayabilecek kadar kendinde değildi. Bir an karısının sesini tanıdı. Ağlıyordu. Hem de söyleye söyleye ağlıyordu: “Zavallı yavrum beniiiiimmm! Baban da hiç razı olmamıştı seni oralara vermeyeeee! Bebeği olacak da kendisine yoldaş bulacaktı kuzuuuummm!” Bir süre sonra kulağına gelen seslerden ne olduğunu anlar gibi oldu. Anladığı her şeyi anlamamak için diretti. Kendine gelmek istememesine rağmen hızla kendine geliyordu artık: “Başın sağ olsun!” diyenleri tanıyabiliyordu artık.

Her şeyi, ne olup bittiğini iyice anlayınca, anladıklarını bir daha anlamamak, duymamak üzere olduğu yere yığılıp kaldı.